

JEDINISTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (iskarna l. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. popoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

BAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 2160, polletna K 1080, četrtletna K 540, mesečna K 180; za Nemčijo celoletno K 2640; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 3600.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstotnica 30 vin., pogojen prostor, poslana v reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 645.

V Ljubljani, v sredo dne 30. julija 1913.

Leto III.

Kulturne slike iz Bosne.

Sarajevo, 26. julija.

V momentu, ko je dosegla vojaška diktatura v času skadske afere vrhunec, sta izvršila minister Bilinski in šef sarajevske vlade general Potiorek kulturno delo, ki se ne bo kmalu pozabilo: Razpustila sta delavske organizacije, konfiscirala delavski denar, v Delavski dom pa nastanila vojaštvo.

Strasno delo! Brez vsakega neposrednega in stvarnega povoda so z vojaško silo uničili delavske kulturne ustanove, ki so jih bili delavci gradili skoro celo desetletje z neumornim delom. To se je moglo zgoditi le v Bosni!

Tega postopanja proti socialističnemu delavskemu gibanju v Bosni in Hercegovini ni, kakor se je kmalu pokazalo, povzročila nevarnost, katere se je imela vlada bati v slučaju vojne, ampak vladi je šlo za to, da udari čim močnejše delavske organizacije, ki itak zelo trpe zaradi dolge gospodarske in politične krize; vlada je nameravala uničiti pravi — socialistični, bojovni — značaj delavskih organizacij, in tudi njih strokovno delovanje je hotela omejiti. V takem vladnem stremiljenju je gnala politika ministra Bilinskega do skrajne točke. On, skupni finančni minister in gospodar Bosne, — na to mesto prihajajo le tisti, ki znajo spretno zastopati interese avstro-ogrskih vladajočih razredov — je začel takoj po svojem nastopu šikanirati delavske organizacije, da bi jim omejil delokrog in uničil pravi značaj. Tako se je hotel gospod Bilinski pokazati dostojnega zaupanja avstrijskih in ogrskih, pa tudi bosansko-hercegovskih kapitalističnih krogov. Pri svojem prvem prihodu v Sarajevo je Bilinski prepovedal javen socialističen shod. To je bil uvod poznejšim prepovedim shodov, konfiskacijam socialističnega lista, odklanjanju organizacijskih pravil, strožjemu nastopanju proti stavkam itd. itd.

Zdaj, ko bi bilo treba, da se tudi formalno obnove razpuščene delavske organizacije, je pokazala vlada svoje prave želje. Zdaj ugovarja stikom strokovnih organizacij s stranko, ugovarja podporam v slučaju stavke, ugovarja centralizaciji gibanja; vrhunec pa dosegajo te vladne želje v prepovedi, da ne sme priti železničarska zveza niti blizu glasilu svojih članov »Železničarju« in da ne sme biti ta organizacija ud Glavne delavske zveze.

Te prepovedi nimajo nikakršne zakonite ali statutarne podlage, in vlada jih opravičuje z »razlogi sodobne znanosti«! Na nekem mestu pravi Kautsky: »Ločitev stranke od strokovne

organizacije je policijski izum policijske vlade!« To se pri nas popolnoma potrjuje. Zato ker hoče oslabilo moč delavskega gibanja, dela naša vlada na to, da bi ga razdelila in decentralizirala.

Tako postopanje vlade je moralo izzvati silno ogorčenje in vrstah zavednega in organiziranega delavskega razreda. Na vse to šikaniranje se je vladi takoj v javnosti odgovorilo: Mi nečemo, da bi bile naše organizacije veteranska društva! Imeti hočemo moderne delavske socialistične organizacije, take kakršne je morala vlada deloma odobriti, deloma tolerirati, ker si je delavstvo v Bosni in Hercegovini leta 1906 priborilo pravico do takih organizacij! Delavstvo je sporočilo vladi, da naj vpoštevata, do česa bi moglo dovesti tako izzivanje in jo opozorila na izkušnjo, ker je vlada leta 1906 s podobnim postopanjem povzročila generalni štrajk.

Cetudi vlada še ni opustila šikaniranja delavskih organizacij, je vendar takoj videla, da ne pojde baš vse tako, kakor misli ona. Cetudi ni takoj reaktivirala delavskih organizacij, je vendar dovolila provizorično delo, vrnila je premoženje organizacij in Delavski dom starim odborom, zahtevala je pa, da se predlože nova pravila, kar se je tudi zgodilo. Za danes ni popolnoma jasno, kakšne omejitve misli vlada izvršiti v teh pravilih.

Po teh težkih udarcih je začelo delavsko gibanje okrevati. Čuti se nekaj živgeva v strokovnih organizacijah, in tudi stranka je začela živahneje delati. Seveda bo treba še veliko dela, da se gibanje popolnoma povzdigne.

V tem času zaznamuje naše gibanje tudi velik napredek. Naš organ »Glas Slobode« začne s 1. avgustom izhajati vsak dan. Doslej je izhajal po trikrat na teden. Z ozirom na zapreke, ki se postavljajo napredku našega gibanja na pot, smo bili dolžni najti sredstvo, ki bo spodbudilo naše vrste. In zastopniki našega gibanja, ki so se odločili za ta korak, so skoraj prepričani, da dosežejo uspeh.

Se enkrat se je pokazalo, da se želje oblastnikov po uničenju delavskega gibanja ne morejo izpolniti, pa naj porabijo tudi vsa sredstva, ki so jim na razpolago. Znano je, da so bile že pametnejše glave kakor Bilinski in Potiorek, pa niso imele uspeha v tem. Ali dobro je, da se zabeleži ta nekulturna dela našega »kulturtregerstva«, da se zapomni, da nagradi zgodovina vsakega po svoji zaslugi.

Dnevne beležke.

— **Kako se motimo!** Socialna demokracija pripoveduje vedno, da je v avstrijsko-ogrski monarhiji še vse premalo šol, bolnišnic, zavetišč za obnemoglo, dojenčke itd. To bo treba popraviti in hudo smo se motili doslej. Visoka vlada nas poučuje sedaj, česa je pravzaprav še manjkalo doslej v naši monarhiji. Nova tovarna za topove — to je najnujnejša potreba! Tako objavlja budim, uradni list zakon, sankcioniran od cesarja, zagradbo nove tovarne za topove na Ogrskem. Astr.-ogr. državljani smo zopet razbremenjeni ene skrbi: topov ne bo premalo, če bodo zahtevali »naši interesi« vojno — česar nas pa seveda bog obvari, ker mi bomo z našimi topovi le pod pritiskom največje sile nastopili, prilik zato pa ne iščemo.

— **Moderna mestna uprava.** Urarsko mestec v Švici, La Chaux de Fonds, šteje 30.000 prebivalcev. Mestna uprava je v rokah socialnih demokratov. Odkar imajo socialni demokratje večino v mestni upravi, je izvršil občinski zastop že več reform v prid delavstvu. Pred kratkim je sklenil, da se uvede po vseh mestnih šolah protialkoholni pouk. Pouk bo urejen po angleškem vzorcu, vodstvo pa je izročeno sodruku dr. Tissotu.

— **Družabni red.** Dober, vzoren, neprecenljiv je današnji družabni red. Eni delajo, drugi uživajo — to je vendar red. Kakšen nered bi nastal, če bi hoteli naenkrat vsi ljudje delati, ali vsi ljudje le uživati! Tako je pa »višja moč« vse lepo organizirala in razdelila delo in užitek. Na dosmrtno delo so obsojeni proletarci, na dosmrtno uživanje posedujoči stanovi. Če proletarec ne more več delati, tedaj je zanj čas da izgine s sveta, da pogled na njegovo izmorgano telo ne žali estetičnega čuta mogotcev tega sveta. Kadar si dal zadnjo trholico svoje moči, potem lezi za plot in čakaj, da pride smrt; čemu kaliti torej »družabni red«, ki je urejen samo za ti dve vrsti ljudi? Da današnja družba ne more dostojno preskrbeti starih ljudi, kaže naslednje: Policija v Milanu je te dni našla na cesti staro, obnemoglo ženo, ki ni mogla nikamor več. Peljali so jo v urad in tam je povedala, da je stara 106 let, da berači, da nima stanovanja, da nima žive duše na svetu, ki bi se pobrigla zanjo in da tava že leta in leta iz kraja v kraj. Imela je sinove, pa so vsi pomrli, ko so bili stari že nad 70 let. Policija jo je spravila potem v hišnico. — Slučaj je bil, da je zajela policija starko na cesti, drugače bi še dalje beračila: res, dober, vzoren in neprecenljiv je današnji družabni red!

— **Mestni stavbiški urad,** ki je bil doslej v drugem nadstropju bivše Galletove hiše, se preseli v avgustu v tretje nadstropje Kreslje.

— **Pogrešan turist.** Čez nedeljo je napravil dijak Petrič iz Šiške, ki je bil zelo vnet hribo-lazec, izlet v Kamniške planine, s katerega se še ni vrnil. V koči na Kamniškem sedlu se je v soboto zvečer sešel z dijakom Tominškom in Hilbertom. Skupaj so potem hodili do Rinke. Zadnja dva sta šla tedaj po markirani poti dalje, Petriča pa je mikalo, da bi preplezal strmo steno Skute. Tovariša sta ga izgubila izpred oči. Ker se na Skuti nista več sešla z njim, sta nadaljevala pot na Grintovec. Ker ga pa tudi tukaj ni bilo ne pred njima, ne pozneje, se ju je polotil sum, da se je Petriču pripetila na strmini Skute nesreča. Po kočah, ki bi mog-le priti v poštev, niso ničesar vedeli o njem, vrnil se pa tudi ni, tako da je žal skoraj gotovo računati z nesrečo.

— **Zglaševalni urad c. kr. policijskega ravnatelstva.** C. kr. policijsko ravnatelstvo v Ljubljani je v smislu § 12 razglašalo c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 28. marca 1913, št. 818/pr. dež. zak. št. 18, o uredbi zglaševanja v okolišč. c. kr. policijskega ravnatelstva v Ljubljani, odredilo prvo predložitev hišnih pol in stanovanjskih izkazov v občinah Spodnja in Zgornja Šiška. Vič in Moste do 15. avgusta 1913. v svrhu splošnega vpisa prebivalstva. Dotične tiskovine z navodilom glede izpolnitve istih se dostavljajo obenem po pošti hišnim lastnikom, oziroma oskrbnikom. Ko bi pa stranke posameznih hiš ne dobile teh tiskovin ali ne v zadostnem številu, naj jih zahtevajo v zglaševalnem uradu ali pa v bližnji policijski stražnici. Obveznost natančne izpolnitve hišnih pol zadane hišnega lastnika, oziroma oskrbnika in one stanovanjskih izkazov stanovanjskega predstojnika. Hišni lastniki, oziroma hišni oskrbniki, so zavezani hišne pole s stanovanjskimi izkazi vred po stanju dne 8. avgusta 1913 v dotičnih rubrikah dobro čitljivo in pravilno izpolnjene do 15. avgusta t. l. naravnost v zglaševalnemu uradu c. kr. policijskega ravnatelstva ali pa v bližnji policijski stražnici oddati. Pri tej priliki opozarja policijsko ravnatelstvo na važnost pravilne in resnične izpolnitve posameznih rubrik hišnih pol in stanovanjskih izkazov in še posebno naglašajo, da so hišne pole in stanovanjski izkazi temelj evidence prebivalstva in da je ta evidenca v interesu občine in prebivalstva samega nujno potrebna. Posebno opozarja pri tem na važnost rubrike: »Od kdaj stanuje v občini.« Kdor ne izpolnjuje obveznost pravočasne predložitve pravilno in resnično izpolnjenih hišnih pol in stanovanjskih izkazov, zapade po ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857 dr. zak. št. 198. kazni do 200 kron, ozi-

roma zapora do 14 dni. Za stolno mesto Ljubljana se vrši ta popis prebivalstva meseca novembra 1913.

— **Razmere v pivovarni »Union« v Spodnji Šiški.** Pišejo nam: Kar počne soproga gospoda ravnatelja v tej pivovarni, presega že vse meje. Stika po delavnicah, po pisarni in drugod jemlje samovoljno tovarniške delavce in delavke mnogokrat od važnega dela in jih uporablja za snajenje stanovanja, obdelovanja vrta itd. Sploh ukazuje tovarniškim uslužben-cem tako, kakor bi bila ona voditeljica pivovarne. Opravlja zelo rada in vsako malenkost zatoži soprogo, kateri prav zvesto izpolnjuje njena povelja. Kdor ima kaj dobiti od te gospe, mu, če le more, odtrga od zaslužka kakor n. pr. perici, šivilji itd. Kuharice se kaj pogostoma menjajo pri tej skopi zakonski dvojici, nekateri še en dan ne ostanejo, ker ne dobivajo zadostne hrane, prenočujejo pa v neki vlažni, nezdravi podzemeljski kleti, dasi ima ta gospoda, ki je brez otrok, 4 sobe na razpolago. Ravnateljevemu psu je boljše kakor poslom, ta ima meso vsak dan, vodijo ga na izprehod ali pa k živinodravniku, ako je »Mufel« bolan. Gospod ravnatelj je zelo skop in neusmiljen človek. Delavci so pobirali letos za vdovo in sirote v pivovarni ponesrečenega delavca. Vsak delavec je po svoji moči prispeval za nesrečno družino, a ravnatelj ni pokazal belica. Kako se ta gospod maščuje nad uslužbenci, ki so pri njegovi soprogi v nemilosti, kaže naslednji slučaj. Dne 2. t. m. je imenovani gos-podi ušla kuharica. Vsled tega je gospod ravnatelj na sirov način pred pisarno napadel vratarja, zakaj ni pridržal kuharice in jo pre-fiskal, če ni odnesla kaj s seboj. Potem je začel na vratarja vpiti, ker ni imel telovnika na sebi, nakar mu vratar odvrne, da ga nihče ne more siliti, da bi imel v taki vročini med delom telovnik na sebi. Zaradi tega zavpije ravnatelj: »Sie kecker Kerl, ich werde ihnen schon zeigen« itd. Pozneje je poklical ravnatelj vratarja v pisarno in mu odpovedal službo. Nobena prošnja ni pomagala in tako je pognal moža za 7letno zvesto in pošteno službovanje v pivovarni z družino vred na cesto.

— **Podraženje mila.** Avstrijski tovarnarji mila so sklenili, da povišajo takoj ceno mila 2 ozirom na to, da so se podražile vse tolče. Pri vsakih 100 kg mila poskoči cena za 4 K. Tovarnarji seveda ne smejo biti prikrajšani na dobičku, pa vračajo vse podraženje tolč na konsumente.

— **Svarilo!** Neki G. A. Mann v Parizu naznanja v različnih časopisih pod firmo »Institut Mann« zdravljenje najraznovrstnejših bolezni. Poizvedovanja o tem institutu so dog-nala, da gre tu za podjetje, ki je ustanovljeno za izkoriščanje in zapeljevanje lahkovernega ljudstva. Bolnikom, ki se obhačajo do imenovanega zavoda, pošilja ta zavod proti predplačilu znatnih sv. nekatere brošure brez vsake vrednosti.

— **Za knjižnico novoustavljene podruž-nice Ljubljana II.** Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo so darovali sledeči: sodr. A. Jan, strojevodja v Borovnici 19 knjig; s. J. Petrič, strojevodja dr. ž. v Ljubljani več knjig; s. J. Pušar, 13 knjig; s. A. Ahčan 1 knjigo; s. M. Trepič 1 knjigo; s. J. Dobrlet 1 K; strojevodja juž. ž. v Ljubljani. Podružnični odbor se vsem najiskrenejše zahvaljuje in želi, da bi našli darovalci še več posnemalcev med sodruzi. — Odbor.

— **Polletni občni zbor podružnice lesnih delavcev v Ljubljani** se vrši v nedeljo 3. avgusta t. l. v vrtnem salonu gostilne pri »Levu« točno ob 9. dopoldne. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo blagajnika in nadzorstva. 4. Volitev delegata za sedmi redni strokovni kongres na Dunaju. 5. Predlogi in nasveti.

— **Odborova seja** podružnice mizarjev v Ljubljani se vrši v četrtek 31. t. m. ob 6. zvečer v društveni sobi. Ker je to zadnja seja pred občnim zborom, je polna udeležba potrebna. Seje naj se udeležijo tudi nadzorstvo. — Babšek.

— **Sp. Šiška.** Sodrugi, ki bodo sodelovali na vrtni veslici lokalne organizacije v nedeljo 3. avgusta pri »Anžoku« prosimo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši danes, v sredo, ob 8. zvečer v pisarni Kons. društva, Kolodvorska c. 56, I. — Pristop imajo tudi oni sodruzi, ki se še niso priglasili, pa bi sodelovali.

— **Iz Šiške.** V »Zarji« beremo večkrat, da so v Ljubljani preiskave mleka, ki ga donajajo mlekarice iz okolice v Ljubljano. Pri teh preiskavah se prav čisto dokaže, da je v mleku voda in mlekarice so obsojene na občutne kazni, kar seveda pomaga. Kdor je enkrat kaznovan, premisli preden v drugo stori kaj kaznjivega, zlasti če ve, da bo druga kazen še občutnejša. Pri nas v Šiški dobivamo tudi mleko iz Dravelj, Zg. Šiške, St. Vida itd. — tud; pri nas bi bilo treba preiskati mleko, ker se vedno gospodnje kregajo, da ni mleko veliko vredno. Županstvo v Šiški pozivljamo naj stori v tem oziru potrebne korake in naj par-krat pregleda mlekaricam mleko. — Za le-karno v Šiški prosi mag. Šepić iz Lovrane. Prav bi bilo za Šiško in okolico, ako bi dobili lekarno. Pa zdravnika potrebujemo v Šiški prav nujno. Logično bi sicer bilo, da bi zdrav-nik dr. železničarjev stanovil v Sp. Šiški — no, kaj se hoče, ko pa logično večših za koga ni urakitično! Občina šišenska, zgani se!

Mednarodni rudarski kongres.

Karlova vari, 26. julija.

V četrtek so delegatje nadaljevali z razpravo o minimalnih mezdah in kolektivnih pogodbah. Govorili so še francoski, holandski in angleški delegatje. Značilno je, kar je povedal holandski delegat Elfers: holandska država ima rudnik, v katerem proizvajajo vsak delavec na dan skoraj za 800 K, a vlada noče priznati minimalne mezde po 8 K. Zelo zanimiva so tudi zapomnitve si: če ne posvečamo vseh moči or-lejja. Dejal je med drugim:

Pri lanski orjaški stavki smo kljub vsem slabim prerokovanjem dobili stotisoč novih članov. In ob koncu letošnjega leta ne bo na Angleškem rudarja, ki ne bi bil član velike angleške federacije. (Viharno odobravanje.) Ali apornite si: če ne posvečamo vseh moči organizaciji, tedaj ni uspehov. Industrija, ki ne more svoje delavce pošteno plačevati, ni vredna, da obstoi. Kako je razvoj tehnike obogatel industrijo. Angleško prebivalstvo je imelo leta 1911. 50 milijard K dohodkov, doveli, da bi imeli vsi zagotovljeno brezskrbno življenje. Ali 80 % prebivalstva dobi le 40 % teh dohodkov in ostalih 20 % prebivalstva dobi 60 % vseh dohodkov. Naša stavka za minimalne mezde je bila popolnoma nesebična, ker je veljala interesom najslabotnejših. Kaj so povišane mezde v primeri z velikanskimi profiti rudniških podjetnikov. Moja zadnja beseda kakor prva: da dosežejo rudarji minimalno mezdo, ali sploh kako izboljšanje morajo organizirati in organizirati, dokler ne bo slednji mož v organizaciji. (Viharno odobravanje zlasti pri nemških in avstrijskih delegatih.)

Z viharnim odobravanjem so sprejeli nato delegatje soglasno resolucijo o kolektivnih pogodbah in minimalnih mezdah.

K točki »Podržavljenje zemlje, rudnikov in železnic« utemeljuje Brace (Angleška) naslednjo resolucijo: »Mednarodni rudarski kongres je mnenja, da naj se podržavijo v interesu celokupnosti vsa zemljišča, vsi rudniki in vse železnice po vseh deželah.« Samo podržavljenje rudnikov bi bilo težavno, če bi ostala zemljišča in železnice zasebna lastnina. Če so delavci v državnih rudnikih prav tako na slabem kakor po zasebnih rudnikih, tedaj je vzrok v tem, ker se je izvršilo podržavljenje v premajhnem obsegu. Privatne lastnike, katere bo treba raz-lastiti, bi oškodovali z državnimi papirji v vi-

šini prejemkov zadnjih pet let, manjše rudniške posestnike pa z denarjem na podlagi enotne cene po 14 K za tono. Papirji državnih rudnikov naj bi se obrestovali po tri odstotke. Vse te zahteve smo že predložili parlamentu. Premog bi postal vsled tega cenejši in vse prebivalstvo bi imelo še druge prednosti.

Cingr (Avstrija): Tudi pri nas bi bila nujna potreba, da se podržavijo rudniki, ker primanjkuje premoga in ker je zelo drag. Produkcija premoga je narasla od leta 1900 do 1910 za 17. uvoz premoga pa za 88 odstotkov. Narodno gospodarski odtok je pod predsedstvom sodruka dr. Ellenbogna izdelal zakon, čigar najvažnejša določba je, da sme za pre-mogom iskati in ga kopati edino le država. Geologi so dognali, da je v Galiciji najmanj 25 milijard ton premoga.

Pri glasovanju o resoluciji za podržavljenje rudnikov in železnic so izjavili poljski delegatje, da se zdrže glasovanja, ker nemška država tako preganja ruske Poljake, vsi drugi delegatje so glasovali za resolucijo.

Sodrugi Smillie poroča nato v imenu med-narodnega odbora, da veljajo tudi še vnaprej mednarodne izkaznice za člane organizacije, ki prihajajo iz ene dežele v drugo za dve leti za takojšnjo izplačilo podpor v slučaju stavke. Tako izkaznico dobi vsak, kdor je eno leto član organizacije.

Belgijski delegatje so predlagali resolucijo glede vsakoletnih 14dnevni počitnic z izplače-vanjem mezde. Delegatje so soglasno sprejeli resolucijo. Resolucijo je utemeljeval Camberlin (Belgija) in Gøddertz (Nemčija) jo je toplo pri-poročal, a obenem je dejal, da je treba najprej doseči priznanje organizacije in tarifnih pogodb. Plačane počitnice bi bolniškim blagaj-nam prihranile ogromne vsote. Danes dobivajo le klečeplazci med rudarji počitnice. Najboljši argument za počitnice so številke, ki kažejo, da pada število bolnikov po vsaki stavki, ker se okrepe rudarji v času počitka.

S tem so bile razprave mednarodnega ru-darskega kongresa končane in izvršila se je volitev mednarodnega komiteja, v katerem je zastopnik avstrijskih rudarjev sodrug Jarolim.

Predsednik Smillie je zaključil kongres z željo, da bi delegatje na prihodnjem kongresu poročali zopet o novih uspehih mednarodne rudarske organizacije.

— **Posebni vlak z Gorenjskega v Postojno.** Da se nudi najširši krogom izredna prilika udeležiti se velike ljudske veselice v Postojnski jami, ki se vrši v nedeljo, dne 3. avgusta, ustavljal se bo posebni vlak, ki bo vozil za polovično ceno, na vseh postajah gorenjske proge in sicer bo odhajal: Z Jesenic dop. ob 11:24; z Javornika dop. ob 11:30; iz Žirovnice dop. ob 11:38; iz Lesc dop. ob 11:46; iz Račoveljice dop. ob 11:52; z Otoč pop. ob 12:02; iz Podnarta Kroke pop. ob 2:08; od Sv. Jošta pop. ob 12:19; iz Kranja pop. ob 12:27; iz Škofje Loke pop. ob 12:39; iz Medvod pop. ob 12:50; iz Vižmarjev pop. ob 12:59; iz Ljubljane drž. kol. pop. ob 1:10; prihod v Ljubljano juž. kol. pop. ob 1:13; odhod iz Ljubljane juž. kol. pop. ob 1:30. Iz Postojne odhaja ob 9:10 zvečer.

— **Umrli so v Ljubljani:** Anton Hribar, tesarški pomočnik, 66 let. — Janez Lotrič, dniar, 48 let.

— **Navada je železna srajca.** Že opetovano ostro kaznovan Miha Bubnič, 31letni zidar iz Podgrada in Rudolf Kovač, 24letni mehanik iz Postojne sta nevarna tatova. Zlasti je Bubnič znan kot drzen in nevaren vlomilec. V Gradiški se je seznanil z vojaškim beguncem Filipom Tavčarjem, tudi zelo nevarnim tatovom, s katerim se je potikal po Štajerskem, Koroskem, Kranjskem in Primorskem, kjer sta izvršila skupaj vlogo, od katerih je bil oni v župnišču pri Sv. Mariji v Zili eden največjih. Tam sta pobrala raznoterenga blaga v vrednosti 463 K 30 vin. Kakor se je dognalo znaša skupna škoda povzročena po raznih vlomih in tatvinah 1113 K 25 v. Prišla sta tudi v Ljubljano, kjer sta obiskala razne gostilne, ter prenočevala v Ravnikovi gostilni v Kolodvorski ulici, kjer sta se vpisala v zglasnico pod imenom Ivan in Karel Kolestabar iz Celovca. Zaradi sumljivega vedenja sta bila aretirana. Dočim se je posrečilo Bubniču pobegniti, je bil Tavčar izročen tukajšnjemu deželnemu sodišču. Bubnič pa je baje pobegnil v Azijo, kjer je delal pri zgradbi anatolske železnice, ter se čez leto dni vzlil tem, da je imel prepovedan povratek, vrnil v Trst. Tu se je seznanil s soobtožencem Rudolfom Kovačem, s katerim sta poskusila vlomiti v trgovino Rudolfa Šnelzeja, kjer sta se nadjala obilnega plena, vsaj je bilo tu nakopičenega blaga v vrednosti čez stotisoč kron. Toda sreča jima ni bila mila. Neka ženska iz hiše, je začutila sumljivo ropotanje na dvorišču in je poklicala skozi okno stražnika, kateri je s pomočjo več tovarišev prijel tatova v trenutku, ko sta ravno skušala siloma z dleto odpeti Šnelzevo trgovino. To dejanje oba obdolženca v polnem obsegu priznata, med tem ko Bubnič glede drugih tatvin le tiste priznava, katere so mu dokazane po raznih prijemih ali pri Tavčarju najdenih ukradenih predmetih. Sodišče je obsodilo Bubniča na 3 leta, Kovača pa na deset mesecev težke ječe.

— **Sleparka.** Ana Zupančič roj. Prelogar, 44 let stara, pristojna v Veliko Loko, je imela nekaj denarja, s katerim je odprla v Florijanjski ulici malo kramarijo, in ker si je zaželela tudi zakonskega življenja se je poročila, a že po preteku osmih dni je moža zapodila. Da bi jo pa na ta nepremišljen korak nič ne spominjalo, spremenila je možovo ime v svojo prvotno rojstno ime Prelogar, zaradi česar je imela nekaj sitnosti, ter bila 2krat kaznovana. Kramarija se pa obdolženki ni posebno obnesla. Ženo so začeli preganjati upniki, ki so ji zaručili skoro vse blago in premičnine, sodišče pa je dovolilo shrambo zarubljenih predmetov na ta način, da je zapečatila vrata. Zupančičeva je te pečate samolastno odsranila in je pobrala iz shrambe za 175 K zarubljenega blaga in ga prodala. Na predlog upnika je položila obdolženka spisak imovine, v katerem je pod prisego trdila, da nima nikakega premoženja, akoravno se je dognalo, da znašajo njene terjatve več sto kron, in da ima tudi v hranilnici denar naložen. Začetkom tekočega leta se je pa klatila po Notranjskem, kjer je na svojo pest po vaseh nabirala denarne podpore za Salezijance. Najraje je prejemala fiziološke, katerega je potem zopet prodala. Za koliko je opeharila ljudi, se ni dalo dognati. Obdolženka vse priznava. Zdravniška zvezenica, ki sta preiskala njeno duševno stanje sta izrekla, da je Zupančičeva sicer histerična, vendar pa za vsa dejanja odgovorna. Obsojena je bila na 6 mesecev težke ječe in je kazni takoj nastopila.

— **Nezgoda.** Janez Gorenc je delal kot premogar v šentjanškem premogokopu. Nad njim

pa se je utrgala zemlja in ga tako pritislila, da se mu je zlomila hrbtenica in ni upanja, da bi ozdravel.

— **Strela je ubila konja.** Iz Zgornjih Pirnič poročajo: V ponedeljek ob pol petih popoldne je peljal tukajšnji posestnik in gostilničar Jožef Petač na njivo gnoj s konjem, vrednim nad 600 K. Petač je ravno odviral voz, kar nenadoma treščil in konj pade mrtev na tla. Zadet je bil v glavo. Petaču se ni nič zgodilo.

— **Kinematograf »Ideal«.** Sporeč za sredo 30., četrtek 31. julija in petek 1. avgusta: 1. Dinamit v službi industrije. 2. Ene hlačnice manjka. (Humoristično.) 3. Detektiv King in tihotapci. (Detektivski igraček.) 4. Vzor delo. (Veseloigra.) 5. Žurnal Pathé. (Najnovejša, šport, moda itd.) 6. Glumaška kri. (Učinkovita drama Nordiskfilm-Co. v dveh dejanjih.) — Samo zvečer.) 7. Skrb brez konca. (Amerikanska veseloigra.) — V soboto in potem samo tri dni: senzacijska zgodba iz bolgarsko-turške vojne »Krvavi poljub«.

Ildrija.

— **Ildrijskim rudarjem!** Novi rudarski zakon za 14dnevno izplačevanje mezd je komaj nekaj mesecev v veljavi. Za zakon je bilo treba veliko boja ob strani rudarjev, ker so se rudniški podjetniki temu zakonu na vse kriplje upirali. Ker je obveljal zakon proti njihovi volji, skušajo sedaj kršiti zakon in delavstvo opehariti z zvijačo. Nekje na Tirolskem in St. Janžu, kjer niso rudarji popolnoma nič organizirani, se je podjetnikom posrečilo pripraviti rudarje do tega, da so nekateri podpisali izjavo za mesečno izplačevanje. To izjavo je podjetništvo potem predložilo rudarski zadrugi I. skupine (zastopnikom podjetnikov), kateri so odredili, da se o tem glasuje. Ker v kratkem razdele tudi v Ildriji glasovnice, opozarjamo delavstvo, da bodi previdno ter napiše na glasovnico, da **velja zakon in nič drugega**. Če mora delavstvo izpolnjevati še tako stroge zakone, naj velja tudi ta, ki je za delavstvo velikega pomena. Delavstvo naj pomisli, da je pri akordnem delu podjetnik veliko lažje izkorišča, če je odmerjen zaslužek za ves mesec. Delavci vseh strok se potegujejo za tedensko plačo in jo tudi že imajo, le rudarji naj čakajo za borne kronce ves mesec. Kar ponujajo kapitalisti, to je v kvar in ne v korist delavstvu. To naj si delavci zapomnijo, če nočejo, da bi se kesali pozneje. Zato pa na dan glasovanja pokažite, da ste edini s svojimi tovariši Čelji in Nemci ter se izrečite z njimi vred, da **velja zakon za podjetnike in za Vas**.

— **Ildrijski odsek »Prosvete«** priredi v soboto, dne 2. avgusta, ob pol 9. zvečer v pivarni hotela »Pri črnem orlu« koncert, pri katerem sodelujejo: ga. Anica Pirnatova in gdč. Mici Lapajnetova (klavir), gdč. Leni Lapajnetova (solopetje), g. Mirko Dežela (gosli) in godalni kvartet (gg. Mirko in Fran Dežela, Rajko Novak, Pavel Lapajne). Po koncertu burka: »Krojač Fips«. Nato prosta zabava s plesom. Vstopnice so v predprodaji v trafiki gdč. Leni Lapajnetove. Osebnava vabila se ne razpošiljajo. Čisti dobicek je namenjen v prid ljudskim knjižnicam.

Ljubelj.

(Konec.)

Janez Vajkard Valvazor je bil rojen leta 1641. v Ljubljani na Starem trgu, in sicer v hiši trgovca Petkosa. Doinovina Valvazorjev je Italija in v prvi polovici šestnajstega stoletja so se naselili na Kranjskem. Živahna je bila trgovina z Italijo, pa tudi umetnost in znanost sta prihajali k nam iz dežele papežev. Kmalu si je pridobila družina nekaj graščin na Kranjskem, tako i v Ljubljani.

Janez Vajkard Valvazor je obiskoval gimnazijo pri jezuitih in učitelj mu je bil znameniti historiograf Schönleben. Svoja znanja je pomnožil na različnih potovanjih po Nemčiji, Italiji, Franciji, Afriki. Večkrat je prepotoval Kranjsko, zbiral je rokopise, knjige, lesoreze, bakroreze in denar. Imel je 8000 novcev in v knjižnici 10.000 knjig. Sam je bil spreten risar in kipar, izvršil je Marijin kip na trgu sv. Jakoba. Iznašel je tudi litje.

Kot vitez se je bojeval proti Turčinu, preli val je kri za rodno grudo; no, saj jo je imel, žali bog navadni vojščaki ne. Sovražil pa je pun-

tarje, preklinjal je kmete. In tudi iz njegovih del se razvdi to mišljenje in mrjenje.

Izdal je mnogo znanstvenih knjig, popisov Koroske, prvo natančno karto Kranjske (1684); najznamenitejša delo pa je brezdvomno »Slava vojvodine Kranjske« (Die Ehre des Herzogtums Krain), ki je izšlo leta 1689. v Norimbergu.

Valvazor je umrl obubožan leta 1693. v Krškem.

V četrti knjigi, na strani 559., ima sledeče besede o razgledu z Ljubelja:

»Es ist nicht zu beschreiben / was es da selbst für einen wunderschönen Prospect gibt. Ich habe gewißlich nirgendwo / in einigem Lande / einen schöneren gesehen; vermerke auch / es werde eben sowol Jemand anders / in einigem Lande / keinen trefflicheren angetroffen haben. Denn alles das hohe Gebirge präsentirt sich gleichsam in der Ebne / oder wie kleine Hügel und Berglein / und wie schöne Ebne dazwischen. So schauet man auch / über den hohen Bergen / lustig-flaches oder ebnes Land / in solcher Zier und Anmut / daß ihm Einer nichts artlicheres / noch annehmlicheres / sollte einbilden können.« (Nemogoče je, popisati čudovito krasni razgled, ki se nudi gledalcu. In preprčan sem, da v nobeni deželi nisem videl kaj lepšega; mislim tudi, da ni še nihče naletel v kaki deželi na kaj izbornejšega, zakaj vse visoko gorovje se prezentira takorekoč v ravnini, ali kakor hribočki in male gore, in kako lepe dolinice vmes. In tako gledaš čez visoko gorovje veselo ploščevito ali ravno deželo v taki krasoti in milobi, da si ne moreš misliti kaj ljubkejšega in prijetnejšega.)

In te besede, mislim, imajo danes isto veljavo, kakor pred 250. leti.

10. avgusta t. l., v nedeljo teden torej, prireče prijatelji prirode izlet na Ljubelj. Dogovorile so se podružnice: Ljubljana, Borovlje in Celovec, in vsi, kojih geslo je: Svoboda gore! se udeležijo nenapornega izleta, da se snidejo s so-druzi iz Korotana. Morebiti pridejo tudi jese-niški sodrugi.

Le veliko je sodrugov, znanih turistov, pa se ne zmenijo za delavska društva, niti na pristopna pisma ne odgovarjajo.

Vsi, ki se teden dni ubijajo v delavnici, tvornici ali na železnici, vsi, ki dihajo nezdrav zrak, ki iščejo razvedrila v krčmah, naj pristopijo kot člani k društvu: »Društvo nudi kljub neznatnemu letnemu prispevku (3 K 40 v) razne udobnosti, katere naštetih je nemogoče, ker so pri posameznih skupinah različne. Krajevne skupine posedujejo bogate knjižnice z naravoslov-nimi in turistovskimi knjigami, zemljevidi in vodniki; večina skupin tudi izposojuje najpo-trebnejše turistiško orodje, prireja turistiška in naravoznanstvena predavanja in poučne tečaje ter posebne vlake ob znižani vozni ceni. Dalje dobe člani bogato ilustrovani mesečnik »Der Naturfreund«, ki tvori koncem leta bogato ilu-strirano, približno 400 strani obsegajočo knjigo. Poseben lep je »Der Naturfreund« v svojih pre-krasnih platnicah, ki jih izdela vsako leto aka-demični slikar in znani alpinist Oton Barth. V tej opremi je »Der Naturfreund« za vsako knjižnico kras in je lastniku še po dolgih letih v veselje.«

V Ljubljani je podružnica na Resljevi cesti št. 22, osrednji odbor: Dunaj, XV./1., Löhrgrasse št. 16.

Upamo, da bodo padle besede na rodovitna tla, da bodo imele obilen sad! In vsem, ki mi-slijo z nami delovati, kličemo:

Svoboda gore!

»Prijatelji prirode«, Ljubljana.

Stajersko.

— **Pogreb sodruga Lesničarja.** Včeraj po-poldne je bil v Trbovljah pokopan sodrug Les-ničar, ki je v nedeljo tako nenadoma prišel ob življenje. Velikanska udeležba v sprevodu in na pokopališču je pričala, kako priljubljen in spoštovan je bil rajni med trboveljskim delav-stvom. Lesničar je bil med najstarejšimi in naj-zvestejšimi člani trboveljske organizacije. Bil je četrti delavec v Trbovljah, ki je pristopil ru-darski organizaciji, in od tistega časa je trajno ostal njen član. Bil je tudi v konsumnem dru-štvu in med ustanovniki »Delavskega doma«. In Lesničar ni bil nikdar le član na papirju. Zato je tudi njegov glas zalegal pri tovariših in nje-gova nenadna nesrečna smrt je napravila po-

vsod globok vtisk. Pogreba se je udeležilo okrog tisoč oseb. Vse organizacije, katerim je rajni pripadel, so bile zastopane in so položile svoje vence na krsto. Tudi elektrarniški de-lavci in družina so darovali vence. Pred hišo je rudarski pevski zbor zapel žalostinko, po-tem se je začel dolgi sprevod pomikati navzdol po rebri in potem po glavni cesti na novo po-kopališče. V sprevodu so nosili vence, pred krsto je korakala rudarska godba in skoraj po-vsod je imel pogreb špalirje gledalcev ob strani. Ob 4. popoldne so dvignili krsto v hiši rajnega, pa je bila ura skoraj pet, ko je došel pogreb na pokopališče. Tukaj je po končanem obredu zapel rudarski pevski zbor pod vod-stvom kapelnika sodr. Baloga. Sodrugi Etbir Kristan je posvetil spominu zvestega tovariša, delavca in bojevnika, nekoliko toplih besed, godba je zasvirala koral, in črna prst se je vsula na krsto.

— **Samomor železničarja.** S Pragerskega poročajo: V ponedeljek je legel pod stroj oseb-nega vlaka št. 32, ravno ko je pripeljal na po-stajo, 28letni aspirant za čuvaja Hütter. Stroj je šel čezen in ga razkosal. Truplo so prenesli v mrtvašnico. Vzrok samomora je neznan.

— **Liboje.** V soboto dne 2. avgusta ob pol 5. popoldne se vrši pri Videčniku v Kazasih javen delavski shod. Na shodu poroča sodrug Jožef Marn iz Celja. Delavci, sodrugi, agiti-rajte za shod, da bo čim bolj obiskan. — Sklicatelji.

Goriško.

— **Kapitalistična brezsrčnost.** (Dopis iz Stracice pri Gorici). V tukajšnji tvornici je delal že čez 32 let J. S. iz Gorice. Dne 10. julija t. l. ga pokliče ravnatelj tvornice Preis k sebi in mu očita, da je pokvaril kotel bombaža ter s tem napravil »ubogi« tврdki škodo 2000 do 2500 K. Ker si je bil J. S. svest, da ni on za-krivil škode, je hotel ugovarjati, a ni mogel — ker ga enostavno nihče ni poslušal. No, rav-natelj pa ga je vendarle »potolazil« tako-le: »Ob 6. dobite vašo knjižico in pojdete proč.« Ubogi delavec! Po 32letni roboti so ga brez od-povedi vrgli na cesto ne da bi preiskali, kdo da je škodo zakrivil. Mož ima ženo in 5 nedo-raslih otrok. Dobival je po 2 K 80 v na dan! Seveda milijonarski kapitalistični firmi ni vse to nič — saj bo tvornica obstajala brez J. S. Ubogi delavec je zahteval, naj bi mu izplačali vsaj 14dnevno meздо, a dobil je odgovor, da to ostane v poravnavo škode. Ko bi J. S. tudi res bil krivec, ali ni s svojo 32letno roboto že zdavno plačal to škodo, ker tako naporno de-lo pač gotovo ni plačano z 2 K 80 vinarjev na dan. Koliko tisočakov si je nagrabila tврdka z žulji ubogega trpinca J. S.? Zakaj pa ni J. S. nastopil sodno pot? Ko je J. S. vprašal svoje sodelavce, kdo od njih bi pričal njemu v prilog, je dobil od-govor, da vedo vsi, da ima prav in da ni on po-kvaril bombaževine, vendar pa ne morejo iti zanj pričat — ker se boje ravnatelja g. Preisa. Ta gospod ima namreč to lepo navado, da vsa-kega delavca, ki upa ziniti le besedico v škodo tvornice, odpusti brez od-povedi iz službe. Za-radi tega je tudi J. S. opustil sodno pot, da ne bi spravil še druge delavske družine v škodo. De-lavci! Izprevidite vendar že enkrat, kako ko-risno bi bilo za vas, da se organizirate, da po-tem lahko združeni zagovarjate svoje pravice in skupno nastopate za svoje interese. Ne dajte se tako brezbrizno izkoriščati od kapitalizma, da vas na starost ne zadene usoda, ki je zadela J. S. Eden za vse, vsi za enega, to vam bodi sveto geslo!

Trst.

— **Izlet na Triglav priredi letos »Ljudski oder«** dne 1. avgusta pod vodstvom izkušnega sodruga-turista za vse sodruge in sodružice, ki se hočejo osvoboditi v čistem planinskem zraku, uživati lepoto naših gora, ki je nam mestnim ljudem tako tuja in nepoznana. Vsi oni, ki se hočejo vsaj za nekaj dni otresti mučnih skrbi in neprijetnosti vsakdanjega življenja, vsi tisti so vabljeni in pozdravljeni! Izlet traja štiri dni. Odhod je iz državnega kolodvora v petek, 1. avgusta ob 9. dopoldne. Potrošek k večjemu do dest kron na dan z vožnjo vred. Podrobnosti glede programa, opreme in potrebščin, ki jih je vzeti seboj, se izvedo v »Ljudskem odru«.

Naročajte se na Zarjo!

po osem, po deset steklenic en večer? To je vse le praksa!« je razkladal veselo. »Kaj ne, da je to dosti zame, čuješ — po deset ste-klenic? Glej, začetkom se mi jih je zdelo deset nekaj nenavadnega, a sedaj, kakor nič, ver-jem! Dejali so mi, da je to le vaja! Do štiri-najstih sem tudi že privozil, pa sem se po-kvaril. Toda verjemi, pozneje mi jih bo štiri-najst toliko, kolikor preje pet. Vsi tako pra-vijo.«

»Kako ti je pa ta-le všeč?« je nadaljeval kažoč na natakario. »Kaj ne, da je to lepa pu-nica? Kaki dve leti je starši od mene, toda ver-jem, mene izmed vseh cenim najbolj. Z njo sem že marsikaj počel! Tončika!« je naglo poklical natakario. »Šiššš, potem nam pokažeš, kako znaš oponašati baletke! Tončika,« se je ozrl na Kvapila, »imenitno oponaša baletke. To je slast, da se ji nasmejemo! Ah, Ladko, to je veselje. Tončika pokaži, kako me imaš rada? Kaj ne, da me imaš izmed vseh — —?«

»Kaj ste ob pamet, fantiček, da tako kle-petate?« se je zasmejala natakario, zardeva-joč se. »Poglejte, ta gospod zraven vas se vas sramuje, pogledjte, nič veselega mu ne pripo-vedujete.«

»I, pa pojdi strani!« je plosnil natakario. »Veš, se je obrnil na Kvapila, ko je odšla, «ča-slih se malo kupa, toda verjemi, veselih dogo-dkov sem že doživel z njo. Res, Ladko, izmed vseh ima mene najraje!«

(Dalje prih.)

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalje.)

In Dvořák je še bolj hvalisal; grdil je le univerzo ter se jezil le na profesorje, češ, kakšni so. Mrzli, da je strah, nobeden izmed njih nima niti malo ognja v sebi.

Kvapil se je začul in postal resen.

»Da, nobeden nima ognja v prsih!« In Dvořák je z rokama mešajoč svoje dolge, pesniške lase, povedal, da je pravzaprav le zato začel študirati zgodovino, le zato vstopil na filozof-sko fakulteto, ker bi rad — »veš, prijatelji, ker rad pišem historijske pesmi in ker bi rad enkrat na-rodu s kakim eposom zagrmel v dušo o slavni njegovi minulosti«.

Ko se je nagovoril, je peljal Kvapila k mizi in ga seznanil z ostalo družbo: z nekim zelo pri-letnim medicincem, kateri je že dvaindvajseti semester študiral medicino in se zdel skoro ka-kor kak postaren občan med veselo mladino, in še z dvema drugima medicincema, z nekim fi-ologom in s pravnikom Jenšovskim.

Jenšovski je bil v Hanuševih in Soumar-jevih letih in navidezno dijak jako simpatičke zu-nanosti. Lepo je bil zrasel, črnolas, črnook in na nosu je imel koščeni nanosnik. Neprestano se je prilajno nasmiheval in med razgovorom gle-dal v oči, vedno zelo poudarjaje to, kar je go-

voril. Tako je postajala i neznaatna stvar važna. Takoj se je prisedel h Kvapilu in mu povedal mimogrede, da je predsednik vzhodnočeskega pokrajinskega društva in da je pravzaprav tudi nekoliko literat. Hkratu pa ni pozabil se pri-lajno nasmehniti in prodreti v Kvapilovo notra-njost, da bi videl, kakšen učinek so napravile njegove besede. »Seveda, kolega...« je pri-stavil navidezno skromno, »vam je moje ime popolnoma neznao, veste, jaz pišem večinoma le povestice za mladino in ker se nerad bleščim v javnosti, pišem pogosto pod psevdonimi.« In videč, da Kvapil rad in hvaležno posluša, je za-čel previdno lagati; dejal je, da misli i na po-litično delovanje, da bi rad postal o svojem času poslanec in da zato še sedaj piše članke v žu-nale po deželi. In tam jih solim, prijatelji, zlasti eni stranki!« se je bahal in po strani zaničljivo premeril Soumarja.

Tu se je Kvapil osrčil in razodel, s kakimi eksistenčnimi skrbmi je prišel v Prago in kako da je že sedaj zadovoljen. Jenšovski se je kaj prijateljsko nasmičal, zamahnil z roko in milost-ljivo izpregovoril:

»No, jaz bi vam lahko preskrbel kondicije, prijatelji. Znan sem — toda vi se morebiti za-našate na Soumarja in na Slavijo? Tam vas bodo le za nos vodili, pa kakor vam pravim, jaz vam igranje marsikaj preskrbim, samo če ho-čete. Na mene — veste, na mene se lahko za-nesete.«

In baš sedaj je vstopil Otokar Lašek z dvema novina gostoma in z Bismarkom, ka-

terega je vodil na vrhovi. Naglo je odložil zim-nik in klobuk in pripovedoval Kvapilu, kako se je baje imenitno naspal po večeršnji noči in da bi danes znova bilo lahko veselo. Poklical je potem Jenšovskega, Branskega in Kuklo, pri-stopil k stranski mizi in vzem iz zavitka slike.

»Tončika, fantiček vam je prinesel pre-zente«, je klical Kukla natakario. »Pojte sem, tu imamo lepe podobice!«

Natakario je pritekla in se črez ramena dijakov ozrla na slike.

»Ali so ti všeč?« je vprašal Otokar.

Natakario mu je posegla v lase in mu stresla glavo. »Ti si tak prešiček, sinko? Koliko pa ste star?«

Otokar se je potem vrnil h Kvapilu, sedel in začel pripovedovati s pevajočim, tenkim glasom:

»Ladko, tu smo že doživeli nekaj veselih večerov. To je malo drugače, nego ko sva se doma guli la za maturo. Tu imamo svojo družbo. Skoro vsak dan sem tu in tako lepo ti potekajo večeri! Sedim, vlijem si cigarete — glej, takihle cigaret pokadim po petnajst, dvaj-set, ako se le vsedem! In Ladko, vse tu pada pred nami na usta: gostilničar, gostilničarka, vse se nam klanja. Človek bi kar počil! I no, mi pa tudi pospravimo nekaj piva! Časih imaš tu celo Veltavo, veš, za šalo razbijamo ste-klenice. Človek bi počil! Ugani, koliko jaz sam izpijem tako-le en večer? Ugani, ugani!« je silil z veselo nadležnostjo Kvapila, upirajoč pogled na njega usta. »Ali verjameš, da izpijem

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. **Najnižje cene.**

Druga vojna na Balkanu.

Konferenca v Bukareštu se otvori danes popoldne. Med Grki in Bolgari so večji boji. V odrinskem vprašanju ni storjen noben korak.

KONFERENCA V BUKAREŠTU.

Grške zahteve.

London, 30. »Daily Mail« poroča iz Aten: »Grške zahteve gredo v glavnem za tem, da pripade obrežje zapadno od predgorja Makri, 10 km zapadno od Dedeagača, Grški (impertinentna zahteva!) med tem ko naj bi bili Kavala in Drama posest zaveznikov. (Kondominium? Posest katerih zaveznikov?)

Neomejena pooblastila.

Bukarešt, 30. V političnih krogih naglašajo zadoščenjem, da imajo vsi zastopniki absolutna pooblastila, zaradi česar je upati, da pridejo bukareška pogajanja brez posebnih težav v ne predolgem času do zaključka.

Kavala.

Berlin, 30. »Berlin. Tagebl.« javlja: Po angleških poročilih je prišlo v vprašanju Kavale do nasprotja med Avstrijo in Nemčijo. Baje podpira Nemčija energično kralja Konstantina, ki zahteva Kavalo za Grško. Nasprotno vztrajajo Avstrija in Rusija na tem, da ostane to mesto Bolgarski. (Mi nismo avstrijski patriotje in tudi ne oboževalci oficijelne Rusije; kljub temu se nam nekako zdi, da bi bila bolgarska pravica vendar še nekoliko večja od grške. Ampak menda je zdaj »slovanska« dolžnost, da se kolikor mogoče amputira Bolgarska in potisne čim več Grški v goltanec.)

Vesile.

Berlin, 30. Iz Peterburga poročajo: Tudi v tukajšnjih diplomatskih krogih izjavljajo, da mirovna konferenca v Bukareštu ne stoji pod kontrolo vesil, ki so sklenile, da prepuste balkanskim državam popolno svobodo gibanja. Vesile nastopijo le v tem slučaju, ako bi sklepi konference premočno motili ravnotežje na Balkanu. Vesile tudi ne ugovarjajo, da je grško brodovje zasedlo Dedeagač.

Prva seja.

Bukarešt, 30. Prva seja mirovne konference bo danes ob 4. popoldne.

Z BOJIŠČ.

Sofija, 29. General Ivanov je dobil znatna pojačanja. Sijšati je, da se bje bitka. Grki baje beže proti Nevrokopu, požigajo vasi in pobijajo prebivalstvo.

Neodločena bitka.

Atene, 29. Boj na skrajnem desnem krilu je trajal prevčeranjem vse dan in je ostal zvečer neodločen. Imeli smo velike izgube, sovražnik pa veliko večje. (Kadar govore Grki o neodločeni bitki, je stvar že malo dvomljiva.) Ko se je dne 27. boj definitivno obrnil nam v prid, se je pobiti sovražnik pomaknil v noč. Ko so dospeli naše čete 4 kilometre južno pred Džumajjo, jo je sovražnik zapustil in zažgal. Na naših črtah, kjer je sovražnik koncentriral znatno silo, se boj še nadaljuje.

LAKOTA V SOFIJI.

Berlin, 30. »Voss. Ztg.« javlja, da je Bolgarska prosila Rumunijo, naj se odpre črta za aprovizacijske namene, ker so vsa pota v Sofijo odrezana in grozi mestu in četam lakota. Rumunija bo ugodila tej prošnji.

TURŠKA AKCIJA

Rusija je mirna.

Berlin, 30. »Berl. Tagebl.« poroča, da presojajo na ruskem dvoru položaj zelo mirno in ne mislijo na nobeno akcijo. Car odpotuje že 10. avgusta s svojo družino v Livadijo in ostane tam do božiča.

Finančen pritisk.

Pariz, 30. »Temps« pravi, da bo po mnenju tukajšnjih diplomatskih krogov intervencija vesil brezuspešna, ako se ne izvrši finančen pritisk na Turčijo. Uvažuje se pa od angleške strani prihajajoč načrt, da bi dve vesili, ki naj jih imenuje konferenca poslanikov, zasedli črto Enos-Midija.

Ne vojna, ampak manevri.

Carigrad, 29. Turški poslanik v Peterburgu je interpeliral rusko vladu zaradi gibanja ruskih čet ob turški meji. Ruska vlada zagotavlja, da gre le za priprave za manevre, ki nimajo nobenega pretilnega značaja.

ODRIN.

Carigrad, 29. Noč in dan se dela v Odrinu, da se popravijo utrdbe. V mestu vlada red in mir.

Zadnje vesti.

GORIŠKE VOLITVE.

Gorica, 29. Danes je bila ožja volitev v kmečkih občinah. Izvoljena sta naprednjaka Furlani in Gorjup ter novostrujar Rojec.

KROBATIN NA AVDIENCI.

Išl, 29. Vojni minister feldcajgmajster Krobatin je bil danes od cesarja sprejet na avdienci, ki je trajala od 11. do tri četrt na 2.

Vojni minister, ki že od meseca junija ni bil pri cesarju, je poročal o tekočih zadevah.

Na kosilu pri cesarju.

Išl, 30. Vojni minister vitez Krobatin je bil s svojim krilnim adjutantom majorjem Döryjem povabljen na obiteljski obed pri cesarju, ki je bil ob pol 3. popoldne v cesarski vili.

DRŽAVNI ZBOR.

Zopet zavlačenje.

Dunaj, 30. Grof Stürgkh se očitno pripravlja na novo zavlačenje državnega zbora, pri čemer pa mu daje komisariat na Češkem ugodno pretezo, da zvaljuje krivdo že a priori na politične stranke. Ko je bil državni zbor predčasno poslan na počitnice, je bilo rečeno, da bo sklican v drugi polovici ali vsaj zadnji teden septembra. Casopisi, ki imajo stike s Stürgkhom, pa že sedaj napovedujejo, da ta termin ne bo mogoč, češ da hočejo češke stranke zaradi dogodkov na Češkem zavlačiti parlamentarno delo na Dunaju. Tudi Rusinom podtikajo take namene, pa pravijo, da bo »zato« državni zbor šele sredi oktobra sklican, ker »upajo«, da se do tistega časa že pojasi politični položaj Če pa bi »vendar« nastale »nepričakovane« politične komplikacije, bo »treba« državni zbor še odgoditi. Stürgkh hoče uvesti začetkom septembra nova pogajanja med Čehi in Nemci, da si storil niti najmanjšega koraka, da bi se ustvarila za novo pogajanje ugodnejša podlaga.

HRVAŠKA

Zagreb, 30. Včerajšnja konferenca koalicije s Skerleczem je trajala dve uri. Zastopniki koalicije so razložili komisariju svoje nazore o potrebi, da se popravi kršitve pogodbe, zlasti da se razveljavi železničarska pragmatika. Kritizirali so madjarone, zlasti manevre dr. Tomašića, Skerlecz je dejal, da ni Tomašić komisar, ampak on, in da postopa popolnoma samostojno.

Osebné izpremembe.

Zagreb, 30. Ker je odšel Unkelhäuser včeraj za več tednov na dopust in za njim tudi banski svetnik Jakšić, je prevzel banski svetnik Fodroci vodstvo oddelka za notranje zadeve.

STRAŠNO MAŠČEVANJE.

Budimpešta, 30. Ivo Brasatić, kmet v Zomboru, ki je poročen šest tednov, je presenetil svojo ženo z njenim ljubimcem. Ženo je strašno kaznoval zaradi nezvestobe. Razbelil z pletenke in zbadal z njimi spečo ženo v prsi in jo nevarno ranil. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer umira. Brasatić so aretirali.

BURNO ZBOROVANJE.

Sarajevo, 29. V moslemanskem kulturnem društvu »Gajrete« vlada že več let hudo nasprotje med člani, ker so eni prijazni Srbom, drugi Hrvatim. Danes je bil občni zbor in obe stranki sta prišli v tako močna nasprotja, da so zborovalci streljali drug na drugega. Zborovanje je oblastveni organ razpustil, zborovalci so začeli vsled tega razgrajati, vnel se je pravcati boj, pri katerem so zdrobili zborovalci vso opravo. Policija je nastopila in več zborovalcev je bilo težko ranjenih, pet policistov pa lehkó.

POŽAR V SARAJEVU.

Sarajevo, 29. Ponoči je pričelo goret v delu mesta, kjer so bazarji. Ogenj je uničil šest objektov. Škoda je ogromna.

Za zdravje želodca!

Cez

ga ni!

Po njem ti jed diši,
Želodec ne opeša
In glava ne boli!

Zahtevajte izrečno »FLORIAN«

Zavračajte ponaredbe!

Postavno varovano

SAMOMOR.

Rim, 30. Paduanski prefekt Brunialti se je včeraj ustrelil. Samomor je izvršil iz žalosti, ker je bil njegov brat, državni tajnik in poslanec, zaradi podkupljanja odstavljen.

STAVKA ŠPANSKIH TEKSTILNIH DELAVCEV.

Madrid, 29. Vlado krogi pričakujejo, da bodo še ta teden zastavkali katalonski tekstilni delavci. 80.000 delavcev bo najbrže v stavki. Vlada je odredila največje varnostne priprave.

POLOŽAJ NA PORTUGALSKEM.

Pariz, 30. Vesti o nemirih v Lizboni se potrjujejo. Vode monarhistov v Orense so izjavili, da je vse pripravljeno za revolucijo. V Lizboni je prišlo do krvavih spopadov med četami in prebivalstvom. Na severu se zbirajo monarhistične bande.

KRITIČEN POLOŽAJ V JUŽNI AFRIKI.

London, 29. Iz južne Afrike prihajajo vznemirjajoče vesti. Ves dan prihajajo oboroženi Buri v Johannesburg. Pravijo, da jih je vlada najela zoper delavce, ako bi prišlo zaradi štrajka do nemirov. Vlada se pripravlja, da odpravi 250.000 črnih delavcev iz rudniškega okraja.

Odgovorni urednik Fran Bartl

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

M. U. Dr. J. Demšar

zopet ordinira.

40 letni uspeh, ki ga potrjujejo na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 stekleničica velja 20 vin.

Naročila sprejema lekarna G. Piccoli, Ljubljana.

Pozor!

Pozor!

Vljudno naznanjam, da radi dolgotrajne bolezni razprodajam mojo zalogo

raznih pristnih vin

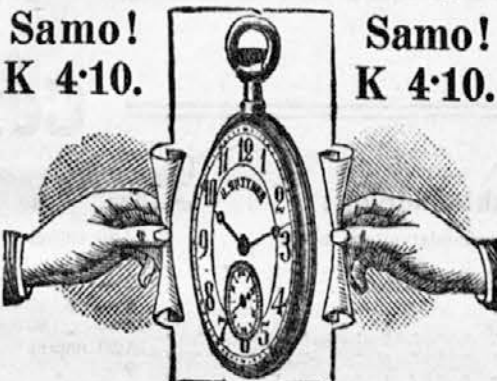
pod lastno ceno, od 40 vinarjev naprej.

Za cenjena naročila se najtopleje priporočam

Alojzij Zajec, Spodnja Šiška.

H. SUTTNER, Ljubljana, Mestni trg 25

Samo!
K 4-10.

Samo!
K 4-10.

Najbogatejša zaloga vseh vrst ur kakor tudi največja izbira zlatnine in srebrnine po jako nizkih cenah.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švicl.

„IKO“ Tovarniška znamka „IKO“

Zastopstvo tovarne ur ZENITH.

Št. 410. Nikel anker Rosk. jako dobro idoča samo K 4-10.

Naročite krasni veliki ilustrovani cenik, ki ga dobite zastoj in poštne prosto.

Moderni klobuki za gospode

trdi in mehki, najnovejših oblik in barv, slamniki, čepice, vse v nedvomljivo največji izbiri in najboljši kakovosti iz prvih svetovnih tvornic po zelo skromnih stalnih cenah z 10% popustom v

Modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

s-Ka
s-Ka
s-Ka
s-Ka

Prvovrstna in najboljša kolesa sedanosti,

Adler
Adler
Adler
Adler

Specialna trgovina s kolesi in deli Ana Gorec, Ljubljana

Marije Terezije cesta 14, (Novi svet, nasproti Kolizeja).

Zahtevajte cenik. - Rabljena kolesa od 25 K naprej. - Izposojevanje koles.

Delavske konsumne zadruge za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu

(registrovana zadruga z omejenim jamstvom)

Vsi velikega dohoda blaga v

skladišče za oblačila

ulica Raffineria šte. 3

so štirje oddelki:

konfekcija - manufaktura == pokrivala - obuvala ==

popolnoma oskrbljeni z zadnjimi novostmi za nastopajočo

pomladansko in letno sezono.

Cene:

Konfekcijski oddelk:

	meter od	do
Otove obleke za moške iz najmodernejšega blaga	K 22:80	naprej
Otove obleke za dečke	18:50	"
Otove obleke za dečke s kratkimi hlačami	12:—	"
Kostumi za otroke	6:—	K 15:—
Povrtniki in raglani za moške	28:—	50:—
Moške obleke iz platna	14:50	naprej
Obleke za dečke	9:—	"
Kostumi za otroke	4:40	"

Sacco Alpagas črni, modri in sivi v veliki izbiri.

Obleke po meri:

Izgotovljene v lastni krojačnici po najnovejših vzorcih in v najfinšem rezu ter natančno izdelane.

Moške obleke šviota	K 48:—	naprej
Moške obleke iz počesane volne	52:50	"
Moške obleke iz počesane volne, modre	48:—	"
Moške obleke iz črnega prikrita itd.	55:50	"
Povrtniki in raglani za moške	55:—	"

Oddelk manufaktur:

Voljeno blago za ženske obleke:		meter od	do
Šviota modri in barvani		K 2:—	K 4:50
Drap de Dame		2:10	3:50
Gross de Coth		4:50	7:—
Alpaca (lister)		2:20	4:—
Popeline, v barvah in črni		2:20	3:40
Volle iz volne		1:28	1:60
Mousseline, gladki in risani		2:—	3:50

Svilnato blago:

	meter od	do
Ponges v barvah	K 1:10	K 1:50
Duchesse za bluze	2:20	3:—
Svile in mousseline v izpreminjavalnih barvah	1:60	3:30
Svile za podloge v barvah	1:60	2:20
Topelin-Eolienne	5:20	6:—
Duchesse Brillant, gladki	3:—	naprej
Svila Liberty, črtana	3:40	"
Taffetas visoki za krila	2:80	K 4:—
Croise iz svile v izpreminjavalnih barvah	3:80	naprej
Taffetas črtan (novost za bluze)	2:80	K 4:—

Blago iz platna:

	meter od	do
Panama, beli in barvani	K —96	K 1:00
Etamine, barvan (visokost 120 cm)	2:—	"
Marquessette iz črne volne	4:—	"
Eponge, beli in barvani	3:—	"
Volle iz bombaža	—82	—70
Brillantis, beli in barvani	—72	"
Brillantis prozorni	1:20	"
Terzalla v najlepših risbah	—82	—80
Batista gladek in risan	—80	1:30
Liberty za bluze	1:10	1:30
Serpe iz platna in šali (fantasie)	4:50	9:—
Serpe iz barvane garze	3:50	5:—

Cipke za bluze in okraske	1:—	6:—
Vihutega se izdelujejo ženske obleke	36:—	naprej

Oddelk pokrival:

	komad od	do
Mornarske kape iz slame za dečke	K 1:50	K 9:20
Slamniki garnirani za otroke in dečke, zadnji vzorec	3:—	11:—
„Veslarske“ kape iz slame za dečke in moške	2:—	naprej
Slamniki, katere se lahko zvije v različnih oblikah	2:—	"
Slamniki, panama za moške	15:—	K 40:—
Klobuki iz platna za moške in dečke	1:80	naprej
Klobuki iz platna, garnirani za otroke in dečke	3:50	naprej
Kape iz sukna in iz platna za dečke	—80	3:—
Mornarske iz platna, bele in naravne, za oprati	1:80	naprej
Kape iz platna in svile za moške	1:—	5:—
Burski klobuki iz kože in platna za dečke	1:—	6:—
Klobuki iz klobučevine letni od prvih italijanskih tovarna	3:—	9:—
Klobuki trdi (katranirani) od 1. zadruga klobučarjev na Dunaju	4:00	10:80
Specialiteta trdih klobukov angleških in francoskih	—	11:60
Dežniki iz pavole za moške in ženske	2:60	4:—
Dežniki iz poizide	4:60	8:—
Dežniki iz žide	9:—	12:—
Dežniki-palice za moške	11:60	11:40 15:—
Palice za izprehod	—80	naprej

Oddelk obuval:

Specialiteta ameriških obuval iz ševroa in boks kalp.			
	par od	do	
Čevlji „Derby“ za moške	K 11-40	K 15-	
Čevlji z gumbi, krasni	13-	16-	
Čevlji „Triumph“	12-80	15-80	
Čevlji z elastičnimi stranicama	8-70	13-	
Ženski čevlji ameriške in francoske forme.			
Ženski čevlji „Oscarita“	K 10-40	K 13-	
Ženski čevlji „Chevreux“	10-	15-80	
Ženski čevlji „Chevette“	9-60	12-	
Čevlji za dečke v vseh oblikah:			
Čevlji „Derby“ z gumbi, „Triumph“ itd.	K 7-	K 11-	
Čevljički za otroke	130	5-	
Čevlji, nizki ameriški, črni in barvani za dečke in moške	11-60	16-	
Čevlji nizki za ženske, črni in barvani iz Chevreux-a in Oscarita:			
	par od	do	
Čevlji nizki za ženske, „Derby“	K 9-	K 14-	
Čevlji nizki za ženske z gumbi	9-20	15-80	
Čevlji nizki za ženske, odprti	7-40	11-70	
Obuvala za otroke — čevlji fantazija, v barvah in beli — sandali — čevlji iz platna itd.			

Skladišče za oblačila je odprto ob delavnikih od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 7. zvečer: ob praznikih od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ravnateljstvo.

